

ANALIZA RYZYKA WYKONYWANIA EKSPERYMENTUNazwa ćwiczenia: **Octan cykloheksylu**Symbol: **II.12**

Uwaga: Przed przystąpieniem do wykonywania ćwiczenia należy wydrukować arkusz analizy ryzyka, przeanalizować podane zagrożenia i zalecane środki bezpieczeństwa, wszystkie wątpliwości omówić z prowadzącym ćwiczenie i podpisać arkusz, zobowiązując się jednocześnie do przestrzegania wszystkich podanych zaleceń.

A) NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE	
Identyfikacja zagrożeń	Praca z łatwopalnymi cieczami (bezwodnik octowy, octan cykloheksylu) – zagrożenie zapłonem. Praca ze żrącymi (bezwodnik octowy, kwas siarkowy) i drażniącymi (octan cykloheksylu) substancjami – ryzyko poparzenia lub podrażnienia skóry, oczu lub dróg oddechowych. Praca z chlorkiem metylenu, podejrzanym o możliwe działanie rakotwórcze (przy długiej ekspozycji na wysokie stężenia).
Środki bezpieczeństwa	Pracować pod włączonym wyciągiem. Dopilnować, aby w pobliżu miejsca pracy nie znajdowały się źródła otwartego ognia. Nie pozostawiać żadnych cieczy w otwartych naczyniach. Stosować rękawice ochronne. Przed rozpoczęciem eksperymentu sprawdzić szczelność rozdzielacza (kranika i korka) przy użyciu czystej wody.
B) PRZEPROWADZANE PRZEMIANY CHEMICZNE I FIZYCZNE	
Identyfikacja zagrożeń	Ogrzewanie cieczy do wrzenia przy pomocy urządzeń elektrycznych (płaszczki grzejnych, mieszadeł magnetycznych) oraz łaźni olejowych – ryzyko porażenia prądem lub oparzenia. Podczas przemywania warstwy organicznej roztworem wodorowęglanu sodu, wydziela się dwutlenek węgla, który powoduje wzrost ciśnienia w rozdzielaczu i może doprowadzić do wytryśnięcia mieszaniny reakcyjnej – ryzyko poparzenia skóry, oczu i dróg oddechowych.
Środki bezpieczeństwa	Nie dotykać dłońmi wnętrza czasz grzejnych, posługiwać się płaszczkami zaopatrzonymi w uchwyt. Nie przenosić i nie pozostawiać bez nadzoru gorących płaszczki, mieszadeł magnetycznych i łaźni olejowych. Należy ściśle przestrzegać procedury wykonania podanej w instrukcji do ćwiczenia i przypisach oraz w zasadach przeprowadzania ekstrakcji podanej w skrypcie, a szczególności należy pamiętać, że: - po dodaniu roztworu wodorowęglanu sodu do warstwy organicznej, zawartość rozdzielacza należy mieszać i ostrożnie potrząsać nie zamykając otworu rozdzielacza korkiem; dopiero gdy przestaną tworzyć się pęcherzyki gazu, można zamknąć rozdzielacz; - po zamknięciu rozdzielacza, jego zawartość trzeba wstrząsnąć mocno trzymając korek całą dłońią i niezwłocznie odpowietrzyć, otwierając kranik, przy czym nóżka rozdzielacza musi być bezwzględnie skierowana skosem ku górze w stronę ściany dygestorium; po każdym wstrząśnięciu należy powtarzać operację wyrównywania ciśnienia, aż do zakończenia wydzielania się dwutlenku węgla.
C) OBSŁUGA APARATURY I URZĄDZEŃ	
Identyfikacja zagrożeń	Urządzenia elektryczne narażone na kontakt z wodą i palnymi rozpuszczalnikami (czasze grzewcze i mieszadła magnetyczne pod chłodnicami wodnymi) – ryzyko porażenia prądem lub zapłonu. Kontakt wody lub innej lotnej substancji z rozgrzaną łaźnią olejową może doprowadzić do wytryśnięcia oleju i poparzeń. Niebezpieczeństwo skażenia przy nakładaniu i zdejmowaniu węży z króćców chłodnic i innych operacji z aparaturą szklaną.
Środki bezpieczeństwa	Przestrzegać ściśle instrukcji obsługi czasz grzewczych, mieszadeł magnetycznych oraz zasad postępowania z aparaturą szklaną, a w szczególności: nie używać siły przy nakładaniu i zdejmowaniu węży z chłodnic, sprawdzić szczelność podłączenia wody do chłodnicy PRZED podstawieniem płaszczki, mieszadła lub łaźni olejowej pod kolbę, nie dopuścić do spływania skroplin z aparatury do wnętrza płaszczki lub łaźni. Zapewnić stabilne ustawienie łaźni olejowej i przed uruchomieniem upewnić się, czy olej nie jest zanieczyszczony (np. wodą). Przed rozpoczęciem ogrzewania należy sprawdzić szczelność wszystkich połączeń szlifowych. Kolby okrągłodenne odstawiać na specjalne gumowe podstawki.

Wskaż propozycje innych, niewymienionych wcześniej dodatkowych działań zwiększających poziom bezpieczeństwa:

.....

.....

(data i podpis prowadzącego)

.....

(data i podpis studenta)